

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SOBOTO, 17. II. 1951

ŠTEV. 13 (382)

Italijansko-francoski razgovori

Ministrska predsednika Francije in Italije ter zunanja ministra obeh držav so se sestali na konferenci v italijanskem mestu Santa Margherita. Na konferenci, ki je trajala 3 dni, so obravnavali vsa vprašanja, ki so važna za obe državi, prav tako pa tudi probleme evropske in svetovne politike. Ob zaključku konference so izdali poročilo, v katerem pravijo, da se mora Evropa združiti proti tistim silam, ki skušajo cepiti oba naroda.

Obe državi sta se sporazumeli o potrebi po vključitvi Nemčije v obrambni načrt Evrope. Uresničitev Evrope, v kateri bi zavzela svoje mesto tudi demokratična Nemčija, je po mnenju ministrov eden najbolj važnih ciljev in stalna smernica politike obeh vlad, ki v tem vidi možnost, da roko v roki z zvišanjem življenjske ravni prebivalstva zajamči mir ter gospodarski in socialni napredek.

V zaključnem poročilu ugotavljajo, da sta Francija in Italija sklenili, da bosta vsa vprašanja reševali skupno v okviru združene Evrope in atlantskega pakta.

Po konferenci je francoski zunanji minister Schuman izjavil na tiskovni konferenci, da bodo Nemčijo vključili v evropski obrambni načrt, če bo le mogoče, sporazumno s Sovjetsko zvezo, če bo pa potrebno, bodo nadaljevali svoje delo tudi brez nje.

Nemško stališče do konference

Konferenca francoskih in italijanskih državnikov je izzvala splošno komentiranje in se slišijo razna mnenja o uspehu. Posebno zadovoljna je Zapadna Nemčija, ki je z ve-

Jugoslavija je proti vsaki politiki blokov

Član jugoslovanske delegacije v Organizaciji združenih narodov dr. Milan Bartoš je imel pred kratkim govor, v katerem je med drugim izjavil, da med Jugoslavijo, Grčijo, Turčijo in Izraelom zdaj ni nobenih pogajanj in da se ne predvideva noben pakt ali dogovor.

Nadalje je dr. Bartoš dejal, da so govorice o udeležbi Jugoslavije v atlantskem paktu, ki so krožile ob priložnosti konference ameriških poslanikov v Frankfurtu, brez vsake podlage. Poudaril je, da jugoslovanska vlada nasprotuje vsem blokom ali paktom več držav in je mnenja, da za varnost Jugoslavije zadostujejo odgovori Organizacije združenih narodov. Na koncu je Bartoš še pripomnil, da je Jugoslavija ponudila vsem svojim sosednim državam sklenitev nenapadalne pogodbe.

Oborožitev Kanade

Kanadski obrambni minister Brooke Claxton je v parlamentu obrazložil oborožitveni načrt, ki ga je pripravila vlada. Izjavil je, da se bo število vojaštva zvišalo od 90.000 na 148.000 mož, kar bo stalo eno milijardo in 600 tisoč dolarjev letos in 5 milijard za naslednja tri leta.

Del aktivne vojske nameravajo poslati v Evropo, kjer naj bi služila pod generalom Eisenhowerjem. Minister je tudi dejal, da bodo poslali v Evropo eno popolno letalsko divizijo.

Lake Success. — Predsednik Glavne skupščine Organizacije združenih narodov Entezam in glavni tajnik OZN Trygve Lie sta izročila delegacijam držav — članic poročilo, v katerem priporočata, naj bi bilo prihodnje zasedanje Glavne skupščine OZN v New Yorku.

likim zadovoljstvom vzela na znanje predvsem tiste točke zaključnega poročila, ki govorijo o vlogi Nemčije pri uresničitvi združene Evrope ter o enakopravnosti Nemčije pri gospodarskem in vojaškem sodelovanju.

V zapadnonemških vladnih krogih izražajo upanje, da bi pozneje prišlo do razgovorov med Francijo, Italijo in Zapadno Nemčijo, in sicer na podlagi francosko-italijanskega sodelovanja, kakor tudi na temelju tradicionalnega prijateljstva med Italijo in Nemčijo. Nadalje so v Bonnu tudi mnenja, da bi tesno gospodarsko sodelovanje vseh treh držav

v okviru Schumanovega načrta lahko omogočilo tudi tesno sodelovanje na političnem in vojaškem področju.

Ukinitve vojaškega stanja z Nemčijo

Kakor poročajo iz Bonna, je ameriški visoki komisar Mc Cloy po seji zavezniškega sveta za Zapadno Nemčijo poslal zapadnonemškemu zvez. kanclerju dr. Adenauerju pismo, v katerem je rečeno, da je blizu trenutek, ko bodo zapadne vlade in drugi člani Organizacije združenih narodov v stanju, da ukinejo vojno stanje z Nemčijo.

Redni in diplomatski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo

Na seji ministrskega sveta so sklenili dovoliti Jugoslaviji, da preimenuje svojega dosedanjega političnega predstavnika na Dunaju Viktorja Repiča v izrednega poslanika in pooblaščenega ministra FLR Jugoslavije v Avstriji.

V zvezi z vzpostavitvijo rednih diplomatskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo je objavil „Slovenski poročevalec“, glasilo Oslobojene fronte Slovenije uvodnik, v katerem med drugim poudarja, da se na Dunaju zavedajo, da pomeni jugoslovanski sklep o vzpostavitvi rednih diplomatskih stikov s severno sosedo močan prispevek pri naporih Avstrije, da se otrese tuje okupacije in končno spet zaživi samostojno in neodvisno državno življenje.

Nadalje je v uvodniku rečeno, da se bodo z uvedbo rednih diplomatskih stikov med Avstrijo in Jugoslavijo gotovo še izboljšali kulturni stiki med obema državama, ki so posebno v zadnjem letu rodili prav lepe

uspehe. Tudi gospodarski stiki med obema sosednjima državama bodo lahko dobili drugo smer, posebno ker so dobre trgovinske zveze v interesu obeh držav.

Med drugim pa uvodnik piše tudi o vprašanju koroških Slovencev in poudarja, da ni dvoma, da bodo urejeni odnosi med obema državama vplivali tudi na razpoloženje avstrijskih oblasti do slovenske manjšine na Koroškem, kateri so do danes pod raznimi izgovori kratili osnovne demokratične pravice. Nato navaja „Slovenski poročevalec“ podrobnosti o naših zahtevah ter v koliko so te bile upoštevane, ob koncu pa pravi: Z izpolnitvijo upravičenih zahtev koroških Slovencev bodo avstrijske oblasti lahko dokazale, da ne samo z besedami, temveč tudi z dejanji vodijo demokratično politiko v svoji državi. Poleg tega pa bo to tudi dokaz, da avstrijska republika teži po dobrih sosednih odnosih z Jugoslavijo, kar je gotovo eden važnih pogojev za zagotovitev miru.

Ameriške čete ostanejo na Japonskem

Pred svojim odhodom iz Japonske je John Forster Dulles izjavil, da je japonska vlada „toplo sprejela“ ponudbo ameriške vlade, po kateri bi čete ZDA ostale na Japonskem tudi po sklenitvi mirovne pogodbe. Dejal je, da je dobil številne dokaze, po katerih more soditi, da je japonsko ljudstvo sprejelo z odobravanjem ta predlog, zlasti ker je njegov namen preprečil vojaško „praznino“ po podpisu mirovne pogodbe. Dulles je dostavil: „Vse varnostne pogodbe, na katere je pristala vlada ZDA, morajo zavarovati neprenehni obstoj notranje obrambe“.

Glede gospodarskega položaja Japonske se je Dulles izjavil, da je prepričan, da bo mogla Japonska doseči zadovoljivo življenjsko raven, ker mirovna pogodba ne predvideva finančnih bremen ali gospodarskih motenj. ZDA so pripravljene še dalje pomagati Japonski in s tem prispevati k izboljšanju njenega gospodarstva. Naglasil je tudi potrebo po kulturnem sodelovanju med obema državama.

Glede mirovne pogodbe je Dulles dejal naslednje: „Zelimo mirovno pogodbo, ki bi v enostavnih besedah formalno zaključila vojno, vzpostavila popolno suverenost Japonske, določila zemljepisne meje te suverenosti, preskrbela za bližnjo vključitev Japonske v OZN, priznala pravico Japonske do svoje in skupne obrambe, postavila začasne trgovinske stike v pričakovanju trgovskih sporazumov in končno poskrbela za ureditev vseh zahtev“. Dulles je potrdil, da je bilo prav vprašanje japonske varnosti, o katerem je največ razpravljal v zadnjih dveh tednih.

Tudi japonski ministrski predsednik Jošida

je dejal, da je zadovoljen z razgovori z Dullesom. „Japonska sprejema z navdušenjem ameriško povabilo za sodelovanje pri sistemu skupne obrambe in vsa država se veseli, ko je zvedela, da bodo ameriške čete ostale na Japonskem“. Dodal pa je, da pričakuje država svojo neodvisnost in pristop v OZN, še preden bo določena višina njenega prispevka v skupni obrambi. Jošida je še dodal, da so se popolnoma sporazumeli glede vprašanj, ki so v zvezi z mirovno pogodbo. „Dulles je razpravljal z Japonci kot s popolnoma enakimi in ne kot s premaganimi in je pokazal posebno obzirnost do občutljivosti japonskega ljudstva“ je zaključil Jošida.

Mnenje sovjetskega lista

Do tega vprašanja je zavzela stališče tudi moskovska „Pravda“, ki kritizira namen ZDA za sklenitev ločene mirovne pogodbe z Japonsko. Tu ne gre za mirovno pogodbo — piše „Pravda“ —, temveč za sporazum med ZDA in Japonsko o vojaškem zavezništvu in spremembi Japonske v oporišče ameriškega imperializma na Daljnem vzhodu. „Pravda“ trdi, da bodo ameriške čete ostale na Japonskem še najmanj 25 do 30 let. Obnovljena japonska vojska bo pod nadzorstvom ameriškega poveljstva in Japonski bodo dovolili izdelovati orožje in municijo. Ob koncu svojega članka pravi „Pravda“: Ameriški načrti na Japonskem grozijo kitajski varnosti, varnosti Sovjetske zveze in vseh miroljubnih narodov. Ameriški načrti vodijo japonsko ljudstvo na pot pogube.

SLOVENSKA KULTURA STOJI NA ISTI KVALITETNI VIŠINI, KAKOR JE KULTURA DRUGIH EVROPSKIH NARODOV.

Prežihov Voranc.

Tudi Švica se oborožuje

Po poročilu agencije Reuter je švicarski zvezni svet sporočil, da bo Švica v prihodnjih letih izdala 400 milijonov frankov za opremo vojske s težkimi tanki. Parlamentu je predložil zvezni svet podrobnosti svojega petletnega oborožitvenega načrta, ki predvideva izdatke v skupni višini 1460 milijonov frankov. Med drugim predvideva ta načrt tudi 340 milijonov frankov za utrdbne in druge vojaške objekte, 160 milijonov za zračno obrambo ter 180 milijonov za proizvodnjo streliva.

Sestanek štirih

Kakor znano, je Sovjetska zveza pred kratkim poslala zapadnim silam noto, v kateri je pristala na predlog, da bi se namestniki zunanjih ministrov štirih velesil sestali na sestanku, kjer bi določili dnevni red za konferenco Velikih štirih. Zdaj pa pripravljajo vlade zapadnih sil — Združenih držav Amerike, Velike Britanije in Francije — odgovor na sovjetsko noto, ki ga nameravajo poslati še v teku tega tedna.

Diplomatski dopisnik „New York Timesa“ poroča iz Washingtona, da nameravajo Združene države Amerike, Velike Britanije in Francije predlagati, da bi bil ta sestanek namestnikom zunanjih ministrov začetkom marca v Parizu. Do tega sklepa so prišli po daljših pogajanjih med Washingtonom, Londonom in Parizom.

V zvezi s tem se postavlja zanimivo vprašanje, ali bodo imeli, ko bo prišlo tako daleč, navadno konferenco štirih zunanjih ministrov ali pa se bo sestal Svet zunanjih ministrov, kakor bi Moskva verjetno tudi želela. V tem zadnjem primeru bi prišlo na dnevni red edino vprašanje nemške mirovne pogodbe. Svet zunanjih ministrov, ki je bil sestavljen že leta 1945 na Potsdamski konferenci, namreč lahko razpravlja le o nemških vprašanjih.

Nadalje obstoja tudi vprašanje, ali namerava Sovjetska zveza izkoristiti pravico veta, ki jo predvideva Potsdamski sporazum, tudi v tem konkretnem primeru, ko je sama indirektno pristala na to, da pridejo na dnevni red poleg nemškega vprašanja tudi drugi problemi. To pa je važno predvsem zaradi tega, ker želijo zapadne sile razpravljati tudi o oborožitvi Madžarske, Romunije in Bolgarije, katerih oborožitev, ki se izvaja neposredno podpora sovjetskega vojaškega aparata, ni v nobenem razmerju z omejitvami, ki jih vsebuje mirovna pogodba.

Zapadne sile hočejo dalje razpravljati tudi o vprašanjih Daljnega vzhoda in o vseh drugih problemih, ki danes ogrožajo svetovni mir.

Muslimanska enotnost

Dne 10. t. m. se je v pakistanski prestolnici Karachiju začela svetovna muslimanska konferenca, katere se je udeležilo nad 30 delegacij iz vsega sveta, razen Sovjetske zveze in Indije, ki kljub povabilu nista odposlali svojih zastopnikov.

Konferenco je otvoril predsednik pakistanske vlade Liaquat ali Kan, predsedoval pa ji je bivši jeruzalemski mufti Husein. V izjavi, ki so jo podali ob koncu konference, je rečeno, da bodo napad na eno izmed muslimanskih držav smatrali za napad proti vsem muslimanskim državam. Konferenca dalje poziva vse muslimanske vlade, da sporazumno z naukom Mohameda in listine Združenih narodov napravijo vse, da obvarujejo sleherno muslimansko državo pred vsakim napadom. Prav tako so na konferenci postavili zahtevo po združitvi Nilske doline in po umiku britanskih čet iz pokrajine Sueškega prekopa.

Zahtevamo zastopstvo v kmetijski zbornici

Spomladi bomo imeli na Koroškem volitve v kmetijske zbornice in je koroški deželni zbor dne 22. decembra preteklega leta sklenil novi zakon o deželni kmetijski zbornici. Med drugim zagotavlja ta novi zakon zastopniku avstrijske zadrzne zveze avtomatično članstvo v kmetijski zbornici, za zastopnika zadrzne organizacije koroških Slovencev pa tega mesta ne predvideva, čeprav je bila ta prej zastopana v kmetijski zbornici.

Ker mora novi zakon o kmetijski zbornici še odobriti ustavna služba, je naslovlila Zveza slovenskih zadrug v Celovcu protest in zahtevo na urad zveznega kanclerja na Dunaju, v katerem v imenu vključenih slovenskih kmetijskih zadrug in njihovih članov protestira proti vsebini zakona. V svojem prizivu pravi, da pomeni novi zakon s svojo doslej objavljen v vsebino kršitev enakopravnosti koroških Slovencev, ki je zajamčena v državnem temeljnem zakonu in v senžermenski pogodbi, kajti republika Avstrija se je slovesno obvezala, da „noben zakon, nobena

odredba in noben uradni ukrep ne bo v protislovju z določbami“, ki jih je prevzela s senžermensko pogodbo.

Glede članstva v kmetijski zbornici ugotavlja Zveza slovenskih zadrug, da po novem zakonu sklenjeni sestav občnega zbora, ki določa deželni zvezi kmetijskih zadrug na Koroškem avtomatično članstvo, medtem ko tega za zadržno organizacijo koroških Slovencev ne predvideva v isti meri, vsebuje

kršitev demokratičnih načel in ustavnopravno zajamčene enakopravnosti koroških Slovencev.

Zato se Zveza slovenskih zadrug ob koncu svojega priziva sklicuje na člen 62 senžermenske pogodbe in pričakuje, da bo odstranjena ta diskriminacijska določba zakona o kmetijski zbornici ter koroškim Slovencev zagotovljena popolna demokratična enakopravnost.

Zamenjava blaga med Avstrijo in Jugoslavijo

Zadnji terek je bil v Beogradu podpisan zapisnik o zamenjavi blaga med Avstrijo in FLR Jugoslavijo za leto 1951, ki predvideva izmenjavo blaga v vrednosti okoli 20 milijonov dolarjev za vsako izmed obeh držav. Zapisnik sta podpisala za ministrstvo za zunanje zadeve Avstrije vladni svetnik dr. Bletter, za ministrstvo zunanje trgovine FLR Jugoslavije pa načelnik ministrstva Božidar Milatović.

Na podlagi nove pogodbe bo Avstrija dobavila Jugoslaviji surovo in valjano železo, jeklo in jeklene izdelke, razne stroje, mag-

nezit, papir, tekstilije in drugo potrošno blago. Jugoslavija pa bo Avstriji dobavila razne železne rude, baker in druge rude, železne zlitine, boksit, pirit, razne kemične surovine, tobak in drugo blago.

Prav tako so na konferenci mešane avstrijsko-jugoslovanske gospodarske komisije, ki je pred podpisom zapisnika delovala v Beogradu, določili tudi dobave investicijskih dobrin v večjem obsegu iz Avstrije v Jugoslavijo. Uredili pa so tudi vprašanje potniškega prometa med obema državama, ki ga bodo za letos začeli izvajati.

Kako bo s prehrano v svetu

V poročilu o stanju prehrane na svetu, ki ga je izdalo ameriško ministrstvo za kmetijstvo, je rečeno, da kljub povečani proizvodnji razpoložljive hrane na svetu še niso dosegle stopnje, na kateri bi bila potrošnja, izražena v kalorijah, enaka predvojni potrošnji.

Poročilo poudarja, da se je skupno število prebivalstva povečalo, medtem ko za zdaj še ni upanja, da bi se povečala tudi proizvodnja živil. Proizvodnja pomembnejših živil v ZDA se je v letu 1949 povečala za 2 odst. in je približno za 4 odst. večja kot v letu 1939. V pregledu o stanju v drugih državah je rečeno, da se je proizvodnja raznovrstno razpoložljivih živil v Veliki Britaniji povečala, da pa je začelo primanjkovati mesa in mesnih izdelkov, za leto 1951 pa pričakujejo, da bo preskrba z žitom še bolj skrbna kot lani.

V poročilu je tudi rečeno, da je v Avstraliji in Novi Zelandiji stanje prehrane najboljše, da pa pričakujejo za leto 1951 zmanjšanje količin pšenice. Na Srednjem in Daljnem vzhodu se bo stanje zboljšalo, kar se tiče prehrane, razen v Indiji, kjer se bo stanje prehrane zaradi velike tehnične zastoplosti poslabšalo. Računajo, da bo Evropa v letu 1951 pridelala toliko živil kot v letu 1949. Lani so dosegli rekordno stopnjo v vseh državah Južne Amerike in pričakujejo, da se bo v teh državah proizvodnja v letu 1951 še povečala.

Nove ceste skozi Evropo

Skupina strokovnjakov Gospodarske komisije Organizacije združenih narodov za Evropo proučuje možnosti razširjenja in izgradnje novih cest za tovorni promet skozi Evropo. Strokovnjaki za vprašanje mednarodnega prometa bodo med drugim proučili tudi predloge Avstrije, Jugoslavije in Turčije o novih mednarodnih cestah, ki jih nameravajo zgraditi skozi te države. Pri delu te skupine sodelujejo zastopniki naslednjih držav: Avstrije, Belgije, Danske, Francije, Italije, Jugoslavije, Nizozemske, Švedske, Švice, Turčije in Združenih držav Amerike.

Zapovedi za primer atomskega napada

Kako daleč je že dozorela vojna psihoza, ki jo širijo tako na Vzhodu kakor tudi na Zapadu, vidimo iz dejstva, da so v Ameriki začeli pripadnikom vojske razdeljevati okrožnico, ki vsebuje priporočila in nasvete za primer atomskega napada. V teh okrožnicah polagajo vojakom na srce naslednje točke:

1. Če se v primeru atomskega napada nahajaš na ulici, vrzi se na tla ob zid in pokrij glavo. Ne pozabi, da so podzemni prostori, kakor kleti in jame, primerne za krite.
2. Po končanem napadu se mirno vrni k svojemu poslu in nikar si ne vtepaj v glavo, da je že po vsakem atomskem bombardiranju vojna končana.
3. Ohrani mirno kri, ne širi lažnih vesti in predvsem, da boga, ne govori okrog, da je bila atomska bomba tik pred tvojim nosom.

Izstopi iz italijanske KP na dnevnem redu

V zadnjem času so v Italiji izstopili iz Komunistične partije že številni vidni funkcionarji, med njimi tudi komunistična poslanca Cucchi in Magnani. Poročajo pa, da dnevno izstopajo iz KPI novi člani, ki se ne morejo več strinjati s sedanjo politiko italijanske KP.

Dnevni izstopi članov povzročajo vodstvu KPI velike skrbi, največji udarec pa je bil izstop poslanca Cucchia in Magnanija, ki sta kandidirala v pokrajini Reggio Emilia, ki so jo italijanski kominformovci smatrali za svojo najmočnejšo postojanko. Izstopila sta, ker ne moreta odobravati popolne podreditve italijanskih komunistov pod moskovsko vodstvo.

Cucchiu in Magnaniju pa so se v teku zadnjih dveh tednov pridružili še številni drugi funkcionarji KP, voditelji bivših partizanov in delavcev. Prvi vidnejši član KPI, ki je za Cucchijem in Magnanijem izstopil iz stranke, je častni predsednik Narodnega združenja partizanov Italije za pokrajino Reggio Emilia advokat Vittorio Pellizzi. Nje-

mu je sledil bivši tajnik organizacije KP v Beneventu Umberto Musco, nato bivši partizanski borec in član pokrajinskega tajništva KPI ter občinski svetnik dr. Riccardo Cocconi, bivši partizanski komisar dr. Sternini, bivši partizanski oficir Venturi, župan Serafinelli, profesor Vignoli in mnogi drugi. Vsi ti so ob izstopu iz partije izjavili, da se strinjajo z Magnanijem in Cucchijem ter izstopajo iz stranke, ker ta ne zastopa več interese delovnega ljudstva Italije, temveč je postala agentura sovjetske zunanje politike.

Dogodke v italijanski KP živahno komentira tudi vse svetovno časopisje ter jim pripisuje veliko važnost za nadaljnji razvoj italijanskega delavstva. Beograjska „Borba“ piše med drugim, da izražata Cucchi in Magnani brez dvoma prepričanje velikega dela delavskega razreda, ki ga je kominformska politika partijskih voditeljev privedla na mrtvo točko ter do spora s temeljnimi interesi države in naroda, to pa ne samo v Italiji, temveč tudi v drugih zapadnih državah.

Vesti iz Jugoslavije

Spominska medalja družinam padlih v NOB

Zveza borcev narodno osvobodilne borbe Jugoslavije, ki ima nalogo materialno pomagati družinam prizadetim od fašizma in ohraniti žive tradicije narodno osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov, je začela podeljevati posebne spominske medalje jugoslovanskim družinam, ki so v domovini ali tujini izgubile katerega od svojcev v borbi proti fašizmu.

Pravico do medalje imajo družine padlih partizanov, borcev v ilegali, ubitih ali mrtvih v koncentracijskih taboriščih ter padlih med sabotažnimi akcijami. Nadalje bodo podelili medaljo vsem družinam, ki so jim svojci padli v kakšni izmed zavezniških vojsk ali odporniškem gibanju v Italiji, Franciji ali drugih državah.

Spet nova hidrocentrala na Uni

Doslej vodne sile planinske reke Une še sploh niso izkoriščali, zdaj pa bodo ob slapovih 9 km niže od Bihača začeli graditi prvo hidrocentralo na Uni. Pripravljalna dela so pričeli že lani in se že kažejo obrisi nove hidrocentrale, ki sicer ne bo posebno velika, vendar pa bo dala lep delež za elektrifikacijo Bosanske krajine, Luke in Posavja. Nova hidrocentrala bo imela štiri agregate s Kaplanovimi turbinami, ki jih bodo izdelali v Litostroju. Generatorje pa bo izdelal kolektiv tovarne „Rade Končar“ v Zagrebu. Letno bo dajala elektrarna 37 milijonov kilovatnih ur električne energije, obratovati pa bo začela prihodnje leto spomladi.

545 novih stanovanj

Uprave ladjedelnic severnega Jadrana so lani zgradile številne stanovanjske hiše za svoje delavce in nameščence. V novih hišah je 275 družinskih in 270 samskih stanovanj.

Tudi na Reki gradijo veliko naselje za delavce in nameščence ladjedelnice „3. maj“. Že lani so v novih hišah pridobili 86 stanovanj, 56 novih družinskih stanovanj v Kraljevici, v Pulju pa so obnovili 70 družinskih stanovanj in 134 samskih sob.

Za suhe gobe in zdravilna zelišča je Slovenija dobila že mnogo deviz

Ze pet let obstoja v Ljubljani podjetje „Gosad“, ki se peča z odkupom suhih gob. Lani je to podjetje začelo odkupovati tudi zdravilna zelišča, kar je do tega časa izvrševalo drugo podjetje. Po zaslugi „Gosada“ je Slovenija dobila za suhe gobe in zdravilna zelišča že mnogo deviz. Pri prodaji suhih gob na svetovnih tržiščih ima „Gosad“ mnogo hudih konkurentov predvsem iz Avstrije, Francije, Češke, Madžarske in Poljske, pri tem pa odloča kvaliteta blaga, ki je iz Jugoslavije najboljša. Za suhe gobe iz Slovenije se zlasti zanimajo v Italiji, Švici, Zapadni Nemčiji ter Severni in Južni Ameriki. Lani je bila v Ameriki prodana mnogo večja količina suhih gob, kakor prej v vseh letih od 1. 1945 do 1949, čeprav je vse kazalo, da bo zaradi suše zelo prizadeta tudi gobja letina, toda jesensko deževje je ta strah odstranilo. Gobja letina je bila v nekaterih krajih Slovenije tako dobra kakor že dolgo ne. Največ suhih gob je bilo odkupljenih v okraju Murska Sobota, Novo mesto, Idrija in v okolici Ljubljane.

PO ŠIRNEM SVETU

Chicago. — Zvezni sodnik v Chicagu je obsodil sindikat železničarjev na 25.000 dolarjev globe, ker je s stavko kretničarjev, ki se je začela 14. decembra 1950, prekršil zakon. Vlada pa bo verjetno še enkrat obsodila sindikat železničarjev zaradi zadnje stavke, ki se je končala pred kratkim.

London. — Britansko ministrstvo za letalstvo poroča, da po zračnem mostu, ki je vzpostavljen med Veliko Britanijo in Korejo, nepretrgoma prevažajo vojaški material. Ker so potrebe korejske fronte po vojaškem materialu in zdravilih zelo velike, uporabljajo za prevažanje tega materiala poleg vojnih letal tudi civilna.

Washington. — Šef ameriškega generalnega štaba general Collins je izjavil, da je od začetka vojne v Koreji padlo 12 vojnih dopisnikov. Pristavil je, da je bilo v tem času 28 novinarjev težko ranjenih ali pogrešenih.

Lake Success. — Pomočnik ministra za zunanjo trgovino FLR Jugoslavije Vladimir Velebit je imel v Lake Successu predavanje o zunanji politiki Jugoslavije. Predaval je na prošnjo društva za inozemski tisk pri Organizaciji združenih narodov.

Rim. — V Rimu je bila ustanovljena mednarodna medicinska akademija, ki bo imela svoje podružnice po vsem svetu. Pospeševala bo izmenjavo medicinskih strokovnjakov in informacij in si prizadevala koordinirati zdravstveno zakonodajo posameznih držav.

Pariz. — V Severni Franciji je izvedlo 45.000 rudarjev 24-urno stavko zoper sklep delodajalcev, da ne bodo ugodili zahtevam rudarjev po zvišanju mezd.

London. — Pet članov britanske vlade, med njimi tudi predsednik vlade Attlee in zunanji minister Bevin, je podpisalo predlog resolucije, v kateri zahtevajo od Spodnje zbornice, naj odobri vladno obrambno politiko.

Mehika. — Šef delegacije Mehike v Organizaciji združenih narodov Luis Padilla Nervo je izrazil svojo pripravljenost, sodelovati v tako imenovani komisiji za dobre usluge, ki naj bi proučila možnosti za premirje v Koreji.

Den Haag. — V pristanišču v Amsterdamu je prišlo do spopada med policijo in pristaniškimi delavci, ki niso hoteli raztorvit ladjo z vojnimi materialom. Policija je napadla delavce s sabljami in z gumijevkami in jih večje število ranila.

Lüttich. — V premogovnikih v pokrajini Lütticha je stopilo v stavko 26.000 rudarjev, ki zahtevajo povišanje mezd za 5 odst. Čeprav je sindikalno vodstvo nastopilo proti stavki, so rudarji kljub temu prenehali z delom.

Madrid. — Železniški promet med Madridom in Segovio je vsled neprenehnih snežnih metežev prekinjen. V pokrajini Jean stasi Santiago de la Espada in De Pontones zasneženi že skoraj dva meseca in jih morajo z letali preskrbovati z živili. V pokrajini Leon je zapadlo že 2 in pol metra snega.

Eisenhower ima dva pomočnika

Poveljnik vojaških držav Atlantskega pakta general Eisenhower je določil za svoja pomočnika britanskega feldmaršala Bernarda Montgomeryja in francoskega generala Pierra Alphonsa Juina. General Montgomery je vrhovni poveljnik oboroženih sil držav — članic Bruselskega pakta, general Juin, ki je generalni rezident Maroka, pa je bil pred kratkim imenovan za generalnega inšpektorja francoskih oboroženih sil.

Odvetniška zbornica v Makedoniji

V glavnem mestu LR Makedonije Skoplju je bila ustanovna skupščina odvetniške zbornice, ki so se je udeležili vsi odvetniki Makedonije in gostje iz drugih republik. Na skupščini so izvolili tudi izvršni odbor zbornice.

Tovarna impregniranega platna

V Prijepolju pri Sandžaku so lansko leto začeli graditi tekstilno tovarno, ki bo izdelovala predvsem impregnirano platno. Gradnja tovarne je v glavnem dovršena in so zadnje dni v posameznih oddelkih postavljati stroje.

KOLEDAR

17. februar, sobota: Konstantin
18. februar, nedelja: Simon
19. februarja, ponedeljek: Konrad
20. februarja, torek: Sadot

SPOMINSKI DNEVI

71. 2. 1861 — Sežgali v Kranju po odredbi škofa Hrena slovenske protestantske knjige.
18. 2. 1950 — Umrli pisatelj Lovro Kuhar — Prežihov Voranc. — 1546 — Umrli v Wittenbergu reformator Martin Luther.
19. 2. 1473 — Rojen reformator astronomije Nikolaj Kopernik. — 1847 — Rojen v Ljubljani pesnik Josip Cimperman.

ŠT. VID V PODJUNI

Dne 11. t. m. smo spremili na njegovi zadnji poti Janeza Laha iz Vesel pri Št. Vidu, ki je v starosti 73 let nagloma umrl. Rajni Makov oče je bil po poklicu kmet in tesar in obče priljubljen pri ljudeh, kar je bilo razvidno tudi iz dolgega žalnega spreveda. Bil je slovenska korenina, ki je ni omajalo niti najhujše preganjanje našega naroda v dobi nacističnega nasilja in je leta 1945 z velikim veseljem pozdravil „Slovenski vestnik“, ki ga je do zadnjega z ljubeznijo bral. Naj mu bo domača slovenska zemlja, v kateri sedaj počiva lahka Makovim pa iskreno sožaljel!

Pust je minul letos pri nas zaradi slabega vremena brez starih slovenskih običajev, ki smo jih sicer gojili. Mesto tega pa je prišlo do običajnega pretepa med gotovimi nepridneži, med katerimi je bil eden z nožem tako težko ranjen, da so ga prepeljali v bolnišnico.

BOROVLJE

Dne 2. februarja smo se zbrali na občnem zboru našega prosvetnega društva, da pregledamo naše delo in si zadamo nove naloge.

Uvodoma smo se tudi spomnili našega umrlega predsednika tov. Zdravkoti Vertiča in počastili njegov spomin z enominutnim molkom.

Nato je spregovoril tajnik SPZ spominske besede umrlemu predsedniku in ga postavil kot vzor moža in zgled zavednega prosvetataša, ki je vreden posnemanja. Njegovo oporo naj prevzame društvo kot svojo svetinjo in jo uresničuje v vsakdanjem delu za procvit domačega društva.

Izvolili smo nov odbor, ki je takoj že predlagal, da priredi naše SPD večji pevski koncert v Borovljah, kar so navdušeno sprejeli vsi navzoči.

Upamo, da bo zaživelo naše društvo v novem poletu in želimo novemu odboru v svojih naporih tudi mnogo uspeha.

CITATELJEM

sporočamo, da danes iz tehničnih vzrokov izpade nadaljevanje romana.

Uredništvo

Po naši zemlji

Absolventi kmetijskih šol za slovensko kmetijsko šolo

Slovenski absolventi kmetijskih šol so na svojem sestanku dne 14. februarja v Celovcu poslali koroški deželni vladi naslednjo zahtevo po ustanovitvi slovenske kmetijske šole:

Slovenski absolventi kmetijskih šol, zbrani na letošnjem skupnem sestanku, po pretresu vseh okoliščin, ki spremljajo naše delo na vasi in ki vplivajo na donosnost slovenskega kmečkega gospodarstva na Koroškem ugotavljamo, da kmetom naših vasi in njihovega naraščaju v prvi vrsti primanjkuje gospodarskega in strokovnega znanja. To znanje more našim kmečkim ljudem posedovati

samo kmetijska šola, ki bo v vseh ozirih odgovarjala gospodarskim okoliščinam in obstoječim posebnostim naših krajev. Zato se brez pridržka pridružujemo zahtevi Slovenske kmečke zveze po ustanovitvi kmetijske šole s slovenskim učnim jezikom. Ker na Koroškem že obstoja 10 kmetijskih šol z nemškimi učnimi jeziki in ker se za nemško govoreče sodeželane pripravlja že srednja kmetijska šola, poudarjamo, da je prva nujnost pristojnih ustanov ustanoviti slovensko kmetijsko šolo. Ta šola naj prične s svojim poukom že v prihodnji jeseni.

Nevarnost poplav na Koroškem

Deželni tiskovni urad navaja k vprašanju nevarnosti poplav na Koroškem nekatere zanimive podatke, iz katerih povzamemo v izveščku naslednje:

Močne snežne padavine v preteklih tednih, posebno na Zgornjem Koroškem, so povzročile povsod mnenja, da je letos treba računati z izredno močnimi poplavi. Še bolj kot snežne mase je ponavljajoče se južno vreme, katerega posledica so bili znani plazovi, vplivalo na prebivalstvo, da pričakuje neizogibne povodnji. Proti temu mnenju pa zagotavljajo strokovnjaki, da o kakšni izredni nevarnosti poplav ni govora. Čeprav so se pojavile, posebno v vzhodnih predelih Karavank, že poplave, ki se pa pojavljajo vsako leto, ko se taja sneg in led, ni nastala nikjer večja nevarnost poplav. Nasprotno, vrsta ugodnih dejstev je, ki delujejo proti nevarnostim poplav. V preteklih mesecih so predvsem temeljne vodne gladine znatno upadle in so šele po periodah južnega vremena narasle na normalno stopnjo. Poleg tega pa tudi zemlja ni zmrznjena in še ni prenasočena z vsrkavanjem vode. Edino Vrbsko jezero je znatno naraslo nad navadno vodno gladino.

Na podlagi mnogoletnih opazovanj ugotavljajo, da so poplave na Koroškem ob vsakem letnem času mogoče. Edino čas od srede decembra do 20. januarja je v splošnem izzet, najnevarnejše pa je maja in junija in v jeseni, če po padlem snegu nastopi toplo vreme. Bolj nevarni za povodnji so topli vetrovi, ki prihajajo iz zaliva pri Genov: v severno-zapadni smeri na Koroško, ki jim sledijo navadno močne padavine. Take povodnji so bile na Koroškem leta 1851, 1881, 1882 in 1903. Snežnih padavin je bilo na Koroškem že mnogo več, kakor letos, pa jim niso sledile povodnji, kakor na primer pozimi 1916—1917.

Pred elementarnimi silami ni nihče varen, zato so pristojne oblasti, kakor oddelek za vodno gradnjo koroške deželne vlade in hidrografični deželni zavod, že od nekdanj storile potrebne ukrepe, da je vsak čas mogoče priskočiti na pomoč, kolikor je po človeških močeh sploh mogoče. Za primer povodnji obstojajo za vse javne urade potrebna navodila. Predvsem pa deluje neprenehno vse leto obveščevalna služba. Obveščevalna služba se opira na 140 opazovališč s sedeži na Tirolskem in Zgornjem Koroškem. Trikrat na dan ugotavljajo stanje vodnih gladin in množine padavin. Čim doseže vodna gladina gotovo mero višine, takoj obvestijo glavno zbirališče podatkov v Beljaku, ki takoj podvzame potrebne nadaljnje korake. Takoj, ko opozarjajo obvestila na pretečo nevarnost, alarmirajo deželno gradbeno direkcijo, okrajna glavarstva, cestno službo, okrajne gradbene urade, orožniške postaje in ogrožene občine. Zaradi tega je mogoče vzpostaviti pomožno akcijo vsak čas, ki posveti v prvi vrsti pozornost varnosti človeških življenj in živine.

Čeprav ne obstoja, kakor strokovnjaki računajo, na Koroškem posebna nevarnost povodnji, so na podlagi mnogoletnih izkušenj in strokovnega študija storjeni za primer morebitne nevarnosti potrebni ukrepi. — Tako deželni tiskovni urad od 12. februarja. Hidrografični deželni oddelek pa javlja trenutno: Vodna gladina Vrbskega jezera je za ta čas veliko previsoka in bi morala biti okoli 60 do 70 cm nižja, da bi moglo jezero sprejeti vode pomladanskih padavin. Sedanje stanje jezerske vodne gladine je nevarno. V omenjenem poročilu se glasi, da neposredno ne obstoja nevarnost povodenj. S tem pa ni ročeno, da ne bi ob sedanjem stanju snega in ob nastopu gotovih vremenskih pojavov, na primer deževja do višinskih leg 1500 metrov ne nastopile poplave.

PLIBERK

Nedavno je „Slovenski vestnik“ naštel najstarejše osebe v Pliberku, med katerimi je zavzemala najčastnejšo mesto mati Jera Perbil z 92 leti. V nedeljo popoldne pa so zazvonili zvonovi in kmalu se je zvedelo, da je Jera Perbil za vedno zaspala. Vsakdo, kdor je poznal skromno živahno in dobro ženico, jo je spoštoval in rad imel ter jo bo ohranil dolgo v lepem spominu. Mati Jera Perbil se je skozi vse dolgo življenje zavdala, da pripada našemu narodu. Splošno sožalje velja njeni hčerki Julki, ki jo odlikuje posebna ljubezen do petja, kakor tudi ostalim sorodnikom.

PODSLOŠTER

Šestnajstletni Franc Stuler je bil zaposlen pri trebljenju snega v bližini postaje Vrata — Megvarje. Dne 12. februarja je Stuler, kakor domnevajo zamudil jutranji vlak, ter se je zaradi tega poslužil tovrstnega vlaka, da bi pravočasno došel na delo. Ker pa tovrstni vlak v Vratah — Megvarjah ni obstal, je Stuler skočil iz vlaka. Zaradi velike brzine mu je spodletelo in je padel pod kolesje vlaka. Vlak ga je vlekkel kakih 30 metrov seboj in Stuler je bil na mestu mrtev.

CELOVEC

V uradne prostore Avstrijske obrtne zveze v Burgu so med 10. in 11. februarjem vložili neznan izvedenec, odprti železno blagajno in ukradli okoli 48.000 šilingov. Zlikovci so delali z rokavicami in jih še do danes niso mogli prijeti. — Celovška kriminalna policija je dne 11. februarja aretirala ruskega begunca Igorja Artinorja, ker je ob nekem poslovnem slavlju zabodel z nožem v trebuh istotako ruskega begunca Popova, ki so ga morali težko poškodovanega takoj prepeljati v bolnišnico, kjer so ga operirali. Popove poškodbe so življenjsko nevarne.

Prispevajte v tiskovni sklad

Slovenska fizikturna zveza se zahvaljuje

vsem Sentjansčanom za doprinos k uspehu I. mednarodne prireditve smučarskih skokov v St. Janžu.

Prav posebno velja zahvala Weissovim, Blatnikovim, Tischlerjevim, Mežnarjevim, Šlemicevim, Malejevim, Švajgerjevim in še posebej Radarjevi mamici.

Vsi jugoslovanski smučarji se preko Slovenske fizikturne zveze zahvaljujejo za njihovo gostoljubnost in upajo, da se bodo prihodnje leto spet videli.

Prežihov Voranc:

Dobro jutro

Tudi pri nas je bila utrakvistična šola, to se pravi, dvojezična šola, v kateri je bila slovenščina v prvem razredu učni jezik, medtem ko je od drugega razreda dalje bila učni jezik nemščina. Slovenščina je ostala le še učni predmet. To pa je bila le takrat, ako se je zanj prijavilo dovolj učencev. Ako učencev ni bilo dovolj, tedaj je dvojezičnost ostala le na papirju. Učitelji na naši šoli so bili večinoma nemščurji, nemški hlapci, zato so skrbeli za to, da za pouk slovenskega jezika ni bilo dovolj učencev. Pouk na šoli se je nehal navadno ob štirih popoldne, slovensko uro pa so dali od štirih do petih. Učenci so bili že izmučeni, mnogim se je mudilo domov na pašo ali na kako drugo delo in zato se niso priglašali za slovensko uro.

Razen tega so znali učitelji še na drug način priskutiti slovenski pouk. Ob vsaki priložnosti so govorili otrokom, da naj se le pridno uče nemškega jezika, ker bodo z njim v življenju daleč prišli. Imeli bodo mnogo lažji kruh. Zakaj s slovenskim jezikom se nikamor ne pride. Če znaš samo slovenski, si poseben kvečjemu za kakega hlapca ali teka. Taka stalna propaganda se je otrok

seveda morala prijeti. Ni pa se oprijela le otrok, ampak se je premnogokrat oprijela tudi staršev samih. V resnici je bilo v praktičnem življenju takrat tudi res tako, kakor so trdili naši učitelji. S slovenščino nisi nikamor mogel, ker so naš jezik takrat povsod preganjali.

Zato se je večkrat zgodilo, da sem bil pri slovenski uri edini učenec. Moj oče mi je namreč zabijeval, da moram brezpogojno k slovenski uri. Ako ga ne bi ubogal, bi me bil nabil. Z enim samim učencem se pa učitelj ni hotel ukvarjati. Tako je dvojezičnost naše šole največkrat sama po sebi prenehala in oblast je dosegla svoj smoter.

Nekega dne smo dobili novega učitelja, ki ni znal ali ni hotel znati slovenski, dasiravno je imel slovensko ime. Dotihmal smo otroci v šoli slovensko molili, slovenski pozdravljali, s prihodom tega učitelja pa se je vse to nehalo. Najprej smo se morali naučiti nemški moliti pred poukom in po njem. V nekaj dneh smo to že znali. Potem smo se začeli učiti nemškega pozdravljanja. Imeli smo dolge vaje:

„Dobro jutro — Guten Morgen!“
„Dober dan — Guten Tag!“

„Dober večer — Guten Abend!“

Hodili smo mimo učitelja in ga pozdravljali v nemščini. Ko nam je to že gladko šlo, nas je pohvalil in rekel:

„No, zdaj ste šele postali ljudje.“

Na cesti nam pa nemško pozdravljanje ni šlo tako gladko iz ust, kakor v šoli. Učiteljstvo smo seveda takoj vsi nemški pozdravljali. Drugače pa je bilo, kadar smo srečavali domačine in znance. Pri teh srečavanjih nam nemška beseda nikakor ni hotela iz ust. Bilo nas je skoraj sram nemškega pozdravljanja. Počasi pa se je nemško pozdravljanje le udomačilo. Jaz sam sem imel s to rečjo sila težaven položaj. Doma mi je oče spet in spet zabijeval, da na cesti nikakor ne smem nemški pozdravljati, ampak slovenski. Grozil mi je s prizemnikovcem, ako ga ne bom ubogal.

„Na cesti učitelj nima kaj ukazovati!“ se je drl nad menoj. „V šoli ga ubogaj, na cesti pa ga ni treba.“

V šoli me je pestil učitelj, ki je takoj zvedel, če ga na cesti kak šolar ni ubogal. Imel je na žalost že med učenci take, ki so se mu prilizovali in mu nosili pošte. Kratko in malo šola je imela le uspeh. Čez kakega pol leta je naša šola vseprek pozdravljala nemški, čeprav je bil naš kraj popolnoma slovenski in sta tu živeli le dve nemški družini. Če je kak tujec prišel v naš kraj, je moral dobiti vtis, da je prišel v nemški kraj.

Tudi mene se je ta šolska notarija na-

posled oprijela kljub temu, da je doma oče rohnol proti njej na vse pretege. Bil sem že toliko razvit, da sem ljudi poznal, kdo izmed domačini drži z Nemci, kdo pa s Slovenci. Če sem srečal na cesti kakega Slovenca, sem ga pozdravil po slovenski, če sem srečal pa kakega nemškega privrženca, sem ga redno pozdravljaj po nemški.

Tako sem tudi jaz postal človek in koroška šola je imela uspeh na celi črti.

Nekega zgodnjega jutra sem gnal živino na pašo. Takrat sem bil z novim šolskim duhom in napredkom že prepojen. Ura je bila mogoče šele štiri zjutraj in po dolinah je bilo še vse polno megle. Po tleh je bilo rose kakor vode in, ker sem bil bos, me je skoraj zeblo. Živino sem moral napasti do šole. Take zgodnje ure so bile zame zelo hude in na pol zaspan sem se nevoljen pomikal za živino. Sreča je bila zame le, da je bila tudi živina še lena, neprespansa in se ni dosti zmenila za okolico, ampak se mirno držala navajene poti. Počasi je korakala živina, menda kakih osmero glav, proti pašniku. Razen topotanja živinskih korakov ni bilo slišati nobenega drugega glasu, le nekaj daleč so peli petelini.

Tedaj sem na poti pred seboj nenadoma zagledal prikazen, ki se je nisem prav nič razveselil. Ta prikazen ni bila nič drugega kakor gosposko oblečen človek, ki je imel ogrnjen dežni plašč in mi je počasi korakal (Nadaljevanje na 4. strani)

Pred enim letom, 18. februarja, je umrl Lovro Kuhar - Prežihov Voranc

Posebno koroški Slovenci se z bolešjo in ponosom spominjamo obletnice smrti našega velikega rojaka Lovrota Kuharja — Prežihovega Voranca. Voranc je bil tako tesno povezan z nami, najzvestejši in najbolj nadarjen glasnik našega trpljenja in upanja, večnega upiranja in neskončnega umiranja našega naroda in naše borbe za lepše dneve. Zagrizel se je Voranc v našo zemljo in jo zgrabil s polno roko, on, sin slovenskega koroškega proletarca, kajžarja, hlapec, delavski voditelj in svetovni popotnik, oster opazovalec in mojster besede, ki so ga njegovi umotvori dvignili do mednarodne veljave. Skoraj legendno zveni, kako je nekoč malo znani in nepriznani pripovednik pod pritiskom nazadnjaških sil, ki jim je napovedal boj, moral izginiti iz literature, da se je mnogo pozneje pojavil zares ves Prežihov Voranc, ves nov in dovršen, močan kakor stoletno drevo v njegovi koroški domačiji.

Lovro Kuhar je bil izrazit človek dejanja, revolucionar, skoraj trideset let udeležen v političnih akcijah, pri tem pa pisatelj, oblikovalec človeških strasti, nad in usod. Voranc je pisal knjige zato, da bi pokazal svoji dobi materialno bedo, socialne boje in naravne sile slovenskega ljudstva, za čigar socialno in narodno osvoboditev se je boril doma in na tujih tleh. Prepotoval je dobesedno del Evrope, preživel leta v ilegali, ves vnet za socialno preureditev sveta. Kot človek pa je bil docela domač človek, tak, kakršnega je dala koroška zemlja s svojimi gozdovi in planinami. Le škoda je, da ni mogel urediti vseh načrtov, ki jih je še imel pred seboj. Spomin na njega pa bo med slovenskim narodom, za katerega je živel in se daroval, ostal trajen.

Dobro jutro

(Nadaljevanje s 3. strani)

naproti. Srečati gosposkega človeka ob tej zgodnji uri, je bilo res več ko nenavadno. Kdo ve, ka ga je prignalo sem? Ali je namenjen mogoče k nam? Zaman sem skušal razsoditi, kaj mi je vrglo na pot tega gospoda.

Nisem pa še dobro končal s temi mislimi, ko me je začelo gristi nekaj drugega. Tega človeka bo treba pozdraviti. Na vsak način pozdraviti! Toda kako, slovenski ali nemški? Tako sta se v moji notranjosti začele boriti med seboj šolska vzgoja in domača vzgoja. Tujec je bil po vsej svoji podobi Nemeč. Mogoče je bil iz bližnjega letovišča in se spreha je ob tej zgodnji uri. Saj letoviščarji niso vsi pri zdravi pameti. Toda kaj, če bi tujec bil Slovenec? Kaj naj torej storim? Nisem se mogel odločiti, ker me je navzlic šolski vzgoji le bilo še sram nemški pozdravljati.

Razdalja med tujcem in menoj je bila vedno manjša. Postal sem vedno nemirnejši, čim bolj se mi je tujec približeval. Zakaj je nisem takoj pocedil pod cesto v grmovje, brž ko sem ga zagledal, sem si očital. Zdaj je bilo na žalost že prepozno in bi ne bilo posebno olikano, ako bi to storil. Tedaj sem upal, da se bo v zadnjem hipu še izognil živini, toda tudi to upanje mi je splavalo po vodi, zakaj tujec se živini ni izognil, pač pa se mu je živina izognila v velikem ovinku. Sedaj sva bila že čisto blizu skupaj. Mene je spreletavala vročina. Vrh tega sem imel še grozen občutek manjvrednosti, tujec je bil lepo oblečen, medtem ko sem bil jaz srotej in še bos. Gotovo sem bil ves rdeč v lice, ko sva prišla v štric. Tedaj mi je prišlo iz ust kar samo od sebe:

„Guten Morgen...!“

Moj glas je bil svečan, podložniški in srce mi je pri pozdravu zelo močno utripalo. Tujec bo gotovo zelo zadovoljen in neko toplo čustvo me je navdajalo.

Toda nenadoma se je pred menoj zrušil ves svet. Tujec je zasukal glavo proti meni, da sem mogel videti njegove oči. Te oči so bile ponižujoče, obsočajne. Z močnim značilnim glasom je tujec odzdravil po slovenski: „Dobro jutro, mladi gospod!“

Vse, kar sem v naglici mogel zapopasti, je bilo zame udarec po glavi. Mahoma se mi je od doživete sramote stemnilo pred očmi. Bil sem tako neznančno ponižan, da bi se bil najrajši pogreznil na dno pekla. Lovil sem sapo kakor utopljenec.

Tujec je šel dalje po poti in jaz si nisem upal pogledati za njim. Komaj sem čakal, da so njegovi koraki utihnili pod bregom, ki se je nagibal proti domači hiši.

Takoj me je zaskrbelo, če tujec morebiti le ne gre k nam po kakih opravkih in bo očetu povedal, da sem ga po nemški pozdravil. To bi me stalo nekaj udarcev s prizemnikovcem. Toda sramota, ki sem jo doživel je bila močnejša od strahu pred očetom. Priznal sem si, da sem kazen celo zaslužil, če bi me doletela.

Pravkar doživelo ponižanje me je temeljito in na mah poučilo, kako prav je imel moj oče, ko je rohnol proti vpeljavi nemškega pozdravljanja v šoli. Sprevidel sem, da sem tej potujčevalni novotariji tudi jaz podlegel. Spoznal sem, da sem v važnem trenutku zatajil sa-

mega sebe, svoj rod in svoj dom. Če bi tega ne bil storil in bi bil ubogal očeta, bi te velike sramote nikdar ne doživel. Moje dejanje je bilo grdo. Tega me je naučil tujec, ki ni bil tujec, ampak človek našega rodu, ki se ni sramoval slovenskega pozdrava, čeprav je bil nedeljno oblečen.

Ko sem vse to čisto jasno spoznal, sem si globoko oddahnil in v moji notranjosti se je

odluščilo nekaj težkega in ogabnega in odplavalo od mene. Sedaj sem dihal mnogo laže. Ko sem stisnil iz srca zadnjo tesnobo, sem zažel pesti in se v mislih zarekel:

„Moj rod, nikdar več v življenju te ne bom izdal...!“

Pri tej prisegi je vstajalo na vzhodni strani svetlo jutro, ki je bilo zame, kljub veliki sramoti, katero sem bil pravkar doživel, stokrat svetlejšje in stokrat veličastnejše, kakor so bila vsa moja jutra dotihmal.

IZLET NA PLANICO

Slovenska fizikturna zveza

je povabljen
k udeležbi na

zaključne mednarodne smučarske tekme
na Planici
dne 11. marca 1951

Člani Slovenske fizikturne zveze se k temu izletu lahko prijavijo in sicer osebno najpozneje do 24. februarja t. l. pri Pokrajinskem odboru v Celovcu, Salmstrasse 6. Na pismene prijave se odbor ne more ozirati. Za ureditev potnih formalnosti je treba predložiti potni list ali osebno izkaznico (Identitätsausweis).

Izletniki se bodo peljali s posebnim avtobusom preko Italije. Podrobne informacije dobite pri Pokrajinskem odboru SFZ.

Slovenska fizikturna zveza

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10 Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

4 %

7 1/2 %

Se dobi pri zadrugah in v trgovinah za kemične izdelke ali pri

CHEMOPLANT

d. z. o. j.

CELOVEC, VÖLKERMARKTERPLATZ 8

VII. deželna prireditev mednarodnih skokov v Celovcu

V nedeljo, 18. februarja bo na Sojnici (Sattnitz) pri Celovcu VII. deželna prireditev mednarodnih skokov, h kateri so se prijavi Jugoslovani, Italijani, Nemci, Norvežani in Avstriji iz vseh zveznih dežel. Prireditev je pod pokroviteljstvom g. deželnega glavarja in mestnega župana Schatzmaierja.

Začetek ob 14. uri.

Kakor znano, so na lanskoletni prireditvi osvojili Jugoslovani prehodni pokal. Iz vrst jugoslovanskih skakalcev izvemo, da bodo tudi letos stremeli za tem, da si ga ponovno osvojijo, ker preide potem v njihovo trajno last.

KINO-PREDSTAVE

ŠT. JAKOB V ROŽU

v soboto, 17. in nedeljo, 18. februarja
„Fregola“

VRBA

v petek, 16. do nedelje, 18. februarja
„Das vierte Gebot“
v sredo, 21. in v četrtek, 22. februarja:
„Geheimagent“

BOROVLEJE

v soboto, 17. do ponedeljka, 19. februarja
„Der dritte Mann“
v sredo, 21. in v četrtek, 22. februarja:
„Unter falschem Verdacht“

VELIKOVEC

v soboto, 17. in v nedeljo, 18. februarja:
„Gift der Liebe“
v ponedeljek, 19. in v torek, 20. februarja:
„Cowboys“
v sredo, 21. in v četrtek, 22. februarja:
„Schicksal aus zweiter Hand“

ŽELEZNA KAPLA

v soboto, 17. in v nedeljo, 18. februarja:
„Ein bezaubernder Schwindler“
v torek, 20. in v sredo, 21. februarja:
„Western Union“

Rok za davčne prijave podaljšan

Kakor objavlja zvezno ministrstvo za finance, se rok za oddajo davčnih prijav za leto 1950 (Steuererklärung 1950) za dohodninski davek, obrtni davek, davek na blagovni promet in družbeni davek splošno podaljša do 30. aprila 1951. Z nadaljnjim podaljšanjem ni računati, kar pomeni, da je do 30. aprila t. l. treba izpolniti vse formularje za prijavo k omenjenim davkom ter izpolnjene prijave odposlati oz. oddati pri finančnem uradu.

TRŽNO POROČILO

V četrtek dne 15. februarja 1951 so na celovškem trgu prodajali po naslednjih cenah:

Krompir kg 0.70 šil., rdeča pesa kg 1.60 šil., korenje kg 2.— šil., koleraba kg 2.— šil., zelena kg 2.50 šil., por kg 2.60 šil., solata kg 4.— šil., repa kg 0.50 šil., čebula kg 3.— šil., česen kg 9.— šil., peteršilj kg 3.— šil., zelje belo kg 1.50 šil., zelje rdečo kg 2.— šil., karfiola kg 3.— šil., kislota zelje kg 2.— do 2.40 šil., kislota repa kg 1.60 šil., jabolka I kg 1.80 šil., jabolka II kg 1.30 do 1.50 šil., jabolka III kg 0.60 do 0.80 šil., suha jabolka kg 5.— šil., suhe hruške kg 4.— šil., orehi kg 10.— šil., kurja krma kg 2.20 šil., ajdova moka kg 3.50 šil., koruzna moka kg 2.50 do 3.— šil., mak (seme) kg 10.— šil., pšeno kg 6.— šil., med ajdov kg 24.— šil., med gozdni kg 28.— šil., skuta kg 6.— šil., jarkice (kokoši) kom. 20.— šil., majžalni kom. 2.— šil., jajca kom. 0.90 do 1.— šil.

Mlinske kamne neoporečne, priznane kakovosti vseh velikosti in po naročilu izdeluje

PETER ŠTERN

Korte — Trögern, Post Eisenkappel.
Naročila pošljite prosim vsaj do 31. marca 1951.

Družabna potovanja

18. februarja: Smučarski skoki na Sojnici (Sattnitz);

2.—10. marca: Pomladanski velesejm v Leipzigu.

11. marca: S poštними omnibusi k smučarskim tekmam na Planici preko Beljaka in Trbiža.

24.—26. marca: Preko Trsta k Postojnski jami in v Opatijo.

24.—26. marca: Velika noč v Benetkah.

Prijave pojasnila in programi pri

KÄRNTNER REISEBÜRO in Postverkehrsbüro Celovec, Beljak, Wolfsberg, Šmohor, Feldkirchen, Borovlje, Friesach, Kötschach in Velikovec.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno ob 7.00, 8.00, 12.30, 17.20, 20.00 in 22.00 uri;

v nedeljo, 18. februarja: 9.35 Nedeljski muzikalni sprehod. — 16.00 Nesmrtni Strauß;

v ponedeljek, 19. februarja: 10.45 Iz ženskega sveta;

v torek, 20. februarja: 20.45 Za kmečko gospodinjo;

v sredo, 21. februarja: 10.45 Iz ženskega sveta, 11.45 Za podeželsko ljudstvo.

RADIO SLOVENIJA

Poročila dnevno ob 5.00, 6.00, 12.30, 15.00, 14.30, 23.55 uri, v nedeljah jutranja poročila ob 8. uri.

Redna oddaja za pionirje in cicibane vsako nedeljo ob 13.00 uri.